

15.10.2026

Barneombudets høringsinnspill til Prop. 1 S (2026–2027) – kapitler fordelt til familie- og kulturkomiteen**Barneombudet anbefaler at komiteen:**

- styrker kommunalt forebyggingsprogram for barn og unge (kap. 846 post 63) med friske midler
- ber regjeringen følge opp gjennomgangen av fosterhjemsarbeidet med konkrete tiltak og midler i 2027
- anmoder regjeringen om å innføre automatisk prisjustering av barnetrygden (kap. 845)
- ber regjeringen videreføre innsatsen for at alle barn skal kunne delta i fritidsaktiviteter og sikre videre finansiering av tiltak mot økonomi som barriere i idretten

Barnets beste et grunnleggende hensyn

Grunnloven § 104 og barnekonvensjonen artikkel 3 krever at barnets beste er et grunnleggende hensyn, også når ressurser fordeles i statsbudsjettet. FNs barnekomité har anbefalt Norge å tildele tilstrekkelige ressurser ut fra barns behov, særlig barn i utsatte situasjoner.¹ Vi ber familie- og kulturkomiteen legge vekt på dette i budsjettbehandlingen.

Styrk forebyggingen – kap. 846 post 63

Barneombudet støtter intensjonen med et eget forebyggingsprogram for kommunene. Men det er avgjørende at programmet får friske midler, ikke bare penger som flyttes fra eksisterende ordninger.

Bevilgningen øker fra 520 millioner kroner i 2026 til 1 milliard kroner i 2027. Økningen er i sin helhet midler som flyttes fra andre ordninger, og om lag 270 millioner kroner går til å betale ut tilskudd som allerede er gitt.² Samtidig skal programmet nå også dekke deler av inkluderingstiltak for barn og unge i regi av frivillige organisasjoner og lokale aktører, ulike tiltak for foreldrestøtte og språktiltak for minoritetsspråklige barn i barnehagen. Altså flere ordninger, uten flere penger

I 2025 søkte kommunene om over én milliard kroner bare til helsestasjon og skolehelsetjeneste, men fikk 459 millioner kroner.³ Barneombudets gjennomgang av kommunenes planer for programmet viser at over 90 prosent av midlene går til lønn, og at mange kommuner bruker hele tilskuddet på lovpålagte oppgaver i helsestasjonen. Tilbud som utekontakt, fritidsklubber og familiestøtte taper. Helsestasjonen og annen forebygging skal ikke måtte konkurrere om de samme pengene. Barneombudet mener det er nødvendig å sørge for en reell økning, slik at det forebyggende arbeidet i

¹ FNs barnekomité, avsluttende merknader til Norge (CRC/C/NOR/CO/7).

² Prop. 1 S (2026–2027) Barne- og familiedepartementet, s. 76 og 78–79.

³ Helsedirektoratet, tilskuddsordningen Styrking og utvikling av helsestasjons- og skolehelsetjenesten (2025).

Torggata 2-4,
0181 Oslo

Postboks 8889
Youngstorget,
0028 Oslo

kommunene kan styrkes. Vi har tidligere bedt om minst en milliard kroner, utover det som kommer fra andre eksisterende tilskuddsordninger.

Samarbeid på tvers er avgjørende for at barn får riktig hjelp, til riktig tid. Vi vet at det er for store forskjeller hvordan det arbeides forebyggende ute i kommunene, noe også regjeringen bekrefter⁴. Det er positivt at departementet og direktoratene samarbeider om utsatte barn og unge gjennom KUBU. Barneombudet vil understreke at om samarbeidet skal ha effekt må det følges opp med tilstrekkelig tid og ressurser.

Barnevernet– kap. 854 og 855

Barneombudet er positiv til at regjeringen foreslår å styrke det statlige barnevernet med til sammen om lag 700 millioner kroner, hvorav 200 millioner kroner skal gå til flere faste plasser i institusjonsbarnevernet. Det er også bra at Bufetat oftere klarer å gi kommunene et tilbud når barn trenger det.⁵ Satsningen må gi flere egnende plasser i hele landet, slik at barn får riktig hjelp når de trenger det, uavhengig av hvor de bor.

I forslaget fra regjeringen er kommunes egenandel for barn i institusjon foreslått til 204 720 kroner i måneden⁶. Når kommunene må prioritere dyre plasseringer, er Barneombudet bekymret for at det blir mindre penger for å hjelpe andre familier tidlig, før problemene vokser seg for store. Fra 2027 kan kommunene også etablere døgnbemanningstilbud som et alternativ til fosterhjem og institusjon. Barneombudet er positiv til dette. Vi håper at kommunen vil prioritere denne muligheten. Det følger likevel ingen midler med, og det er en risiko for at bare kommuner med god økonomi får råd til å bygge opp slike tilbud. Da kan barn i noen kommuner få bo hjemme i nærmiljøet, mens barn i andre kommuner må flytte langt hjemmefra for å få hjelp

Regjeringen foreslår å avvikle ordningen der kommunene betaler ekstra for forsterkningstiltak til barn med store helsebehov. Barneombudet er positiv til at uklarheten mellom stat og kommune ryddes bort. Likevel vil Barneombudet understreke at dette ikke må føre til at barn faller mellom to stoler i barnevernet og helsetjenesten.

Mer enn 300 barn venter på fosterhjem, og Barneombudet forventer at den krisen vi står i på dette området møtes med konkrete tiltak. Kapasitet og kompetansen i det kommunale barnevernet må også styrkes. Regjeringen varsler en ny plan for kompetanseutvikling i det kommunale barnevernet. Barneombudet vil følge med på hvordan den følges opp med midler og gjennomføring i kommunene.

Familievernet – kap. 842

Familievernet er et viktig forebyggende lavterskeltilbud til barnefamilier i krevende livssituasjoner. Tjenesten møter ofte familiene tidlig, og har høy kompetanse på vold i nære relasjoner og foreldrekonflikt. Mye av kapasiteten går i dag til obligatorisk mekling for foreldre som skal skilles, noe som gir lite rom for øvrige forebyggende innsats. Økt kapasitet er nødvendig for å styrke dette tilbudet.

⁴ Prop. 1 S (2026–2027) Barne- og familiedepartementet, s. 55 og 86

⁵ Prop. 1 S (2026–2027) Barne- og familiedepartementet, s. 17 og 93.

⁶ Prop. 1 S (2026–2027) Barne- og familiedepartementet, s. 107.

Barnetrygden må prisjusteres – kap. 845

Regjeringen foreslår å videreføre satsene i barnetrygden med uendret nivå i 2027.⁷ Barnetrygden er ett av de mest virkningsfulle tiltakene for å sikre at færre barn vokser opp i fattigdom. Uten prisjustering svekkes støtten. Barneombudet mener det må innføres automatisk prisjustering av barnetrygden.

Fritid er forebygging

Det er positivt at det foreslås full momskompensasjon til idrett og frivillighet. Det betyr mye for sektorens mulighet til å tilby god aktivitet. Å delta i fritidsaktiviteter gir barn mestring, vennskap og trygge voksne rundt seg. Det forebygger utenforskap. Deltakelse i idrett og annen organisert fritid er også viktig forebygging mot for eksempel problemer med rus eller kriminalitet. Barneombudet ber komiteen sikre at innsatsen for at barn i familier med lav inntekt kan delta i fritidsaktiviteter, videreføres med forutsigbare midler.

De siste tre årene er det gjennom sluttsalderingen bevilget 100 millioner kroner årlig over statsbudsjettet til idretten, for å hindre at økonomi blir en barriere mot deltakelse. Denne støtten bør videreføres for 2027 og Barneombudet ber komiteen sørge for dette.

Omsorg for alle enslige mindreårige asylsøkere – kap. 856

Enslige mindreårige asylsøkere under 15 år bor i omsorgssentre som barnevernet har ansvaret for. Barn mellom 15 og 18 år bor i asylmottak under UDI, med færre ansatte og lavere krav til kompetanse. Tilsyn viser at flere mottak ikke gir barna forsvarlig omsorg, og FNs barnekomité har gjentatte ganger kritisert Norge for dette.⁸ Barneombudet ber komiteen be regjeringen overføre omsorgsansvaret for alle enslige mindreårige asylsøkere til barnevernet.

Barn trenger kilder de kan stole på

Barn og unge møter mye feil- og desinformasjon på nett. Derfor må barn ha gratis tilgang til pålitelig kunnskap som er laget for dem. Barneombudet ber komiteen sikre at slike tilbud har forutsigbar finansiering for å trygge den demokratiske beredskapen blant barn. Det er positivt med støtte i budsjettet til å få flere barn og unge til å ta i bruk redaksjonelle medier. Videre er det viktig med andre faktabaserte kanaler som Lille norske leksikon og ung.no

Ta gjerne kontakt for mer informasjon:

Samfunnskontakt Simon Johnsen, e-post: simon.johnsen@barneombudet.no og telefon: 97 46 26 15

⁷ Prop. 1 S (2026–2027) Barne- og familiedepartementet, s. 49.

⁸ FNs barnekomité, avsluttende merknader til Norge (CRC/C/NOR/CO/7).